

Motion till riksdagen 2007/08:K300

av **Max Andersson och Helena Leander (mp)**

Sänkt riksdagsarvode

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar att ändra lagen (1993:1426) med instruktion för riksdagens arvodesnämnd och lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter på ett sådant sätt att riksdagen fattar beslut om riksdagsledamöternas arvoden efter förslag från arvodesnämnden.
2. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om riksdagsarvodets storlek.

Motivering

Sedan 1990-talets början har politikerlönerna i Sverige ökat kraftigt. 1991 hade riksdagsledamöterna ett årsarvode på 259 500 kr. Nu får vi ett årsarvode på 614 400 kr. I fasta priser har arvodet ökat med mer än 80 % på 16 år.

Det är inte rimligt. Politikerlönernas utveckling är sannolikt en starkt bidragande orsak till det ökande politikerföraktet i samhället. En gång i tiden ansågs det fint att vara folkets representant. Den uppfattningen har nu förändrats. Vi politiker är numera som grupp betraktade ganska illa sedda, och det är till exempel skrämmande vanligt att politiker blir utsatta för hot. Den hårda granskningen politiker nu kan utsättas för i medier är i grunden ett positivt fenomen, men politikernas löneutveckling och den minskning av förtroendet den bidragit till är en av orsakerna till att granskningen ibland förlorar sinnet för proportioner.

Den växande klyftan mellan väljare och valda är ett stort problem för Sveriges demokrati. Utvecklingen har sannolikt flera orsaker, och det kommer troligen att krävas många olika åtgärder om utvecklingen ska vändas. En av de viktigaste – och enklaste – åtgärderna är att sänka politikerlönerna.

Riksdagsledamöternas arvoden är visserligen inte höga i en internationell jämförelse, men de är inte allmänt accepterade i folkdjupet. De göder ett

Fel! Okänt namn på

missnöje som bidrar till att stärka populistiska rörelser, och de undergräver förtroendet både för oss politiker och för politiken i sig.

Hur bör riksdagslönen sättas?

Sedan 1994 har riksdagen överlåtit frågan om storleken på ledamöternas arvoden till Riksdagens arvodesnämnd. Det är till synes principiellt riktigt att riksdagsledamöterna inte ska sätta sina egna arvoden, men det är inte riktigt så enkelt. Arvodesnämnden är en myndighet under riksdagen. Ledamöterna i nämnden utses av riksdagens förvaltningsstyrelse. I praktiken bestämmer sålunda riksdagsledamöterna fortfarande nivån på sina egna arvoden, även om man delegerat själva beslutsfattandet till ett annat (dock internt) organ. Det man vinner på det här systemet är att man själv, som enskild riksdagsledamot, slipper försvara arvodeshöjningar. Den enskilde ledamoten kan bekvämt två sina händer inför den "självständiga" arvodesnämndens beslut.

Det har sagts att denna ordning är bättre än den förutvarande, då tidigare riksdagar på grund av rädsla för offentlig kritik inte hade förmågan att höja sina egna arvoden i den takt som var rimlig. Låt oss för resonemangets skull anta att så är fallet. Det skulle ändå inte ändra på faktum att det under den nuvarande ordningen är alldeles för lätt att höja arvoden.

Det nuvarande systemet bör därför ändras. I stället bör riksdagen fatta beslut om riksdagsledamöternas arvoden efter förslag från arvodesnämnden. Eftersom det är riksdagsledamöterna som ska ta emot arvoden, bör de själva vara beredda att fullt ut ta beslutet om arvodenas storlek.

Systemet kan naturligtvis förbättras ytterligare. Ett sätt att slippa lägga tid och kraft på återkommande diskussioner om lönenivån är att ta ett principbeslut om att koppla lönen till något annat. En metod som tillämpas i vissa kommuner är att ta ett principbeslut om att koppla politikerlönerna till prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet är i dag 40 300 kronor och det skrivs upp i takt med den ekonomiska utvecklingen i samhället. Det vore onekligen en elegant lösning på problemet.

På vilken nivå bör arvodet ligga?

Detta är en fråga som man kan diskutera. Det finns goda argument för att arvodet ska vara förhållandevis högt. Det minskar risken för att ett stort antal möjliga ledamöter från olika partier avstår att kandidera på grund av att det skulle innebära en inkomstminskning. Det är också viktigt att lagstiftare i Sveriges högsta beslutande politiska organ skall vara "omutbara", dvs. inte kunna påverkas ekonomiskt för att fatta beslut i en viss riktning.

Ibland hör man också argumentet att riksdagslönerna måste vara höga för att locka kompetenta människor att kandidera. Det argumentet håller dock inte. Människor ställer ju inte upp till riksdagen på grund av att de vill tjäna

Fel! Okänt namn på

pengar utan tack vare ett brinnande intresse för politik. Även om lönenivån har ökat väsentligt är det också svårt att hävda att dagens riksdag är väsentligen mer kompetent än riksdagarna brukade vara under den tid då arvoden var lägre.

Samtidigt är det viktigt att inte arvodet ligger för högt. I dag ligger riksdagsledamöternas arvode på 51 200 kr. Sammantaget har vi landat i den bedömningen att arvodet kan och bör sänkas rejält. Det skulle finnas ett starkt signalvärde i att riksdagens ledamöter tog beslutet att sänka sina arvoden med 10 000 kr. Man ska inte underskatta de runda siffrornas makt, och det är en signal som svensk politik mycket väl kan behöva. Inför framtiden finns det dock en klar pedagogisk fördel i att koppla riksdagsarvodets storlek till prisbasbeloppet.

Stockholm den 3 oktober 2007

Max Andersson (mp)

Helena Leander (mp)